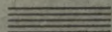

L 337 n/f
-1379

Wisu semju proletareschi, saweenojatees!
Laukstrahdneeka un darba semneeka biblioteka

№ 5

J. Kirfchs

**Rà laukstrahdneeki zihnas
zitàs semês**

„SPARTAKS“

1930. g.

442591

Wiņu ņemju proletareeſchi, ņaweenojatees!

Laukſtrahðneeka un darba ņemneeka biblioteka

Nr. 5.

337
-1379 m/f

J. Kirſchs

Rà laukſtrahðneeki
zihnas zitâs ņemês

„SPARTAKS“

1930. g.

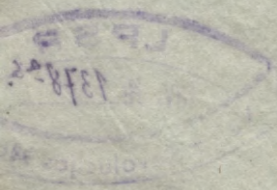
III

Latv. PSR Valsts Bibliotēka
Inv. 8-107

aparb. 14.8.0020

J. Krišs

Latv. PSR Valsts Bibliotēka
Sīkta informācija

1938 g.

... reformas agrāras un citām izmaiņām, kas veicinās lauksaimniecības attīstību un tādējādi nodrošinās pārtikas drošību un tautsaimniecības izaugsmi. Šīs reformas ir būtiskas, lai nodrošinātu lauksaimniekiem labākus apstākļus un atbalstu, kas palīdzēs viņiem konkurēt starptautiskajā tirgū un nodrošināt pārtikas drošību mūsu valstī.

Latvijas un zīti semju laukstrādneeki

Kā Latvija, tā arī zīti semēs ir laukstrādneeki. Bīstami stāvoklis mūsu lauksaimniecībā. Arī pašči laukstrādneeki pehž samas strādneeku sēklas apsinas dažādi. Weenā semē wini wairak apsinigi un samas sēklas apsinas sinā mas ar to atsēklas no pilsehtas proletariata, otrā masā. Jo kapitalistiski attihstīta lauksaimniecība, jo attihstītas arī lauku proletariats — laukstrādneeki. Ziteem wahrdeem šakot, arī us laukeem nowehrojam to pašču ainu, to pilsehtā: jo wairak attihstīta ruhpneezība, jo spehzigāks proletariats un otrādi. Semēs, kur kapitalistiski attihstīta lauksaimniecība, sēviski kur pastahw leel-saimneezības, — mehš fastopam pašču laukstrādneeku armiju.

Pirmstara Latvija leelos apmehros bij attihstīta ruhpneezība un pilsehtas proletariata staits sūcedjās pahri 115 tuhtstosheem. Leela bij arī laukstrādneeku armija, kas konzentrejās (pulzejās) muišās un pee saimneekem. Semes reforma isnihināja muišās un lihds ar to isklidhināja muišču proletariatu. Bet semes reforma neisnihināja laukstrādneekus kā strādneeku sēkliru. Mehš sinam, ka tikai masa dakina no laukstrādneekem semes reformas rezultātā dabuja semi un eekwā, tā mehds teikt, „saimneeka godā”. Tikai masa dakina. Leelum leelais wairums muišču strādneeku isklidha kur nu kurais — dažči palika par eebuhweesheem, ihrneekem, wafeneekem, buhdneekem u. t. t. Tagad wini ir tee pašči agrakee laukstrādneeki, tikai ne muišču, bet pelesoo baronu kalpi. Pats par sēwi saprotams, ka semes reforma neisnihināja arī tos laukstrādneekus, kas kalpoja pee saimneekem.

Semes reforma atstahja ſaimneefem wiņeem agraf peederoſchās mahjas, kuru platība nereti ſneedſas pahri 300 puhrweetam. Ari ne weenam ween jaunſaimneekam tila peeſchirta seme, kuru wiņſch patš ar ſaweem ſpehkeem naw ſpehjiġs apſtrahdat. Tahdā kahrtā laufſtrahdneeki kà ſtrahdneeku ſchiras dala tā i netifa iſnihzinati, jo wajađſiga tatschu ſtrahdneeku armija, kas apſtrahdatu leelās peleko baronu puſmuiſchās. Tagad Latwijā ſkaitas tuwu pee 300 tuhſtoſchi laufſtrahdneeku un apmehram 70 tuhſtoſchi pilſehtas ſtrahdneeku, kas kopā kaſtahda Latwijas proletariata armiju. Ta ir maſaka par pirmſtara proletariata armiju Latwijā, bet ta ir peeteekofchi leela un ſpehziġa, kas baida burſchuajiju.

Tahdas pat proletariata armijas ir zitās semēs. Tapedz intereſanti ſalihdſinat wiņu ſtahwofli ar Latwijas proletariata ſtahwofli.

Parasti burſchuajija un ſoziāldemokrati peeſkaita Latwijū pee Reetumeiropas kulturelām walſtim. Tas noſihmē, ka ari Latwijas laufſtrahdneeku ſtahwofli wajađsetu buht tahdam pat, kahds tas ir, peemehram, Danijā, Holandē, Wahzijā un zitās walſtis. Turpretim ihte nibā mehš redſam pawiſam ko preteju. Iſņemot tikai atſewiſchkas walſtis, peemehram, Poliju, Bulgariju, — wiſur leelſtrahdneeku ſtahwofliſ neſamehrojami labaks, nekā Latwijā.

Nemſim kaut atalgojumu. Nerunajot jau nemaj par to, ka laufſtrahdneeku algas tahdā semē kà Kanada 3—4 reiſes leelatas nekā Latwijā, — ari Danijas laufſtrahdneeki pelna 3 reiſes wairak nekā Latwijas, Wahzijas un Franziņas 2 reiſes wairak u. t. t. Zit leela ari nebuhtu laufſtrahdneeku iſſuhſchana zitās semēs, tomehr laufſtrahdneeku darba laiks tur ir daudz maj aprobeſchots. Neſamehrojami labaki ari dſihweš apſtahkfi — laufſtrahdneeku dſihwofli. Latwijas pelekee baroni mihi ti

lai runat par Danijas lauksaimniecības
pārveidēšanu, bet ne vārda nemin par
Danijas lauksaimniecību.

Kur lauksaimniecība ir labāk kā Latvijā

1. Apstākļi tuvu lauksaimniecību stāvokli Polijā,
galvenā iemesla, tā saucamā Krievu Ukrainē, kur
agrārie apstākļi un lauksaimniecību dzīvībai veicinā otrā
veidā atgādina Latvijas lauku ierīcību.

2. Jaunā gadsimta sākumā Krievu Ukraines lauku
proletariāts — lauksaimnieki isveidēja jūru streiku zīnu,
lai uzsāktu savu stāvokli. Lauksaimniecību streiku vil-
nis mēģina pēdējā un ar katru gadu eerauj revolūzio-
nārā zīnā jo plašākas masas.

3. Lauksaimniecību streika un revolūzio-
nārās zīnās zehlonis — lauku proleta-
riāta un zemnieku nabadzīgākās daļas
ahrlahrtīgi smagais stāvoklis. Bess-
nieki un sīkstnieki sastāda gandrīz 2/3 no visiem
zemniekiem bij. Austrumu Galijijā. Agrārā pabrakap-
dzīvībai teeski pēdējās gados īspauschās ļoti asi. Sa-
fchistiskās Polijas diktaturas agrārā politika wehl jo se-
wischki paahtrina lauku noschiroshanos un nospeesch lauku
eedzīvībotāju wairumu galīgā truhlumā. Tam peeweeno-
jas polu safchistu okupācijas politika (muhšu apstākļos
Galijiju atgādina Latgale, kur Latvijas burschuasija ari
isveidēja savā zinā okupācijas politiku), nacionālee spaidi,
las kopā nemot wehl jo wairak paslittina lauku proletari-
āta un pusproletariāta (buhdnieku un wineem lhdzigu)
stāvokli Krievu Ukrainē un sekme nabadzību un truh-
lumā.

4. Weenīgā išeja nabadzībā flihgstoscheem lauksaim-
niecībā, bessniekiem un masseniekiem — algots darbs
pee muišniecībā, bagatākiem fainniecībā kā lauksaim-

neezi bā, mešchu darbos, zelu labošchanā, tā pee'upju gult-
nu regulešchanas un tamlihdšigeem darbeem. Wišur strah-
dā weeni un tee pašchi strahdneeki, staigadami no weenas
weetas uš otu, mainidami darbu meščā pret darbu tih-
rumā. Lai kaut jel druzžik ušlabotu šawu stahwołki,
pelnu meklet speesti pat tā sauzamee widejās semneezibas
slahni, wismaš šcho šaimneezibu gimenu lažekli. Wini pa
leelakai dalai brauz pelnā mešcha darbos un tahdā lahrtā
tā nekā nopelna maiši preekšč šewis un šawām gimenem.

Reetumu Ukrainē laukšaimneeziba wehl šper pirmos
kapitalistiskās razionalisazijas šolus un gada strahdneeku
škaitš pat muišchu šaimneezibās ir neezigs. Galwenās
laukstrahdneeku masaš — šersonas (wašaras) strahdneeki,
kaš naht no aptahrtejām šahdšcham un werwejas no lauku
eedšihwotaju truhžigatās dalas. Parasti wašaras strahd-
neeki dalas uš divām dalam: mehnešcha strahdneeki, kaš
teek nolihgti no pawašara lihds rudenim un šanem algu
pehž nostrahdato mehnešchu škaita, — un deenas strahdneeki,
kaš teek peenemti pašchā karstakā darba laikā (plaujas,
kartupeļu rošamā laikā u. t. t.) un šanem algu pehž no-
strahdatām deenam. Tahds laukstrahdneeku šastahws loti
apgruhtina laukstrahdneeku apweenošchanas darbu un
naht par labu muišchneekem un bagateem semneekem,
kuri dašchadi išmanto šcho stahwołki. Kaut šo lihdsigu
nowehrojani ari Latwijā, kur ari leels wašaras un deenas
strahdneeku škaitš.

Uhrfahrtiga nabadžiba, paštahwigs besdarbs, ar šatru
gadu peeaugošchā agrarā pahrašapdsihwotiba Reetumu
Ukrainē rada leelus pulkus reti lehta darba špekta. Lai
nenomirtu bada nahwē un kautkā wilktu dšihwibu lauku
proletariats un pušproletariats speests juhgtees darbā,
lahds ari nebuhtu atalgojums un darba apstahkli. Šchais
apstahklos tad ari noteek wišleelakā, wišnefaunigakā, ar
šatru gadu peeaugošchā laukstrahdneeku ekšploatazija. Par
darba aiššardsibu, protams, naw ne runas. Naw ari obli-

gatoristās sozjalās apdrošinaschanas šlimibas, nelaimēs, wezuma un darba nespehjas gadījumos. Laukstrahdneeku sozjalā apdrošinaschana atkarajas no muišneeku un wispahri darba dewēju labas gribas, kas uosihmē, ka laukstrahdneeki sozjali neteek apdrošinati. Darba laits atkarajas no šaimneeka labas gribas. Darba deena ilgst „no gaismas lihds gaismai“, t. i. no agra rihta lihds wehlai naktij, retos gadījumos 12 stundas (šeemu mescha darbūs strahdā naktīs pee ugunšturu gaismas).

Šā redšam, Latwijās laukstrahdneekēm daudz kopeja ar Keetumu Ukraines lauku proletariatu arī darba apstahliu šinhā!

Reskatotees us ahrlahrtigi garo darba laiku, laukstrahdneeku alga wairat tā noschelojama un teek ismaksata dāschadu naturaliju weidā (maišē, apgehrbā, apawos u. t. t.). Laukstrahdneeki-wasarneeki un mehnešcha strahdneeki tā atalgojumu nereki dabū maju jemes gabaliu ($\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ puhrweetas) preešch šanem, kartupeleem un ganibas gowij. Šā „peemaksa“ tahdos gadījumos teek dots atalgojums arī naudā (5—10 šloti mehneši; šlots=22 šap., jeb nepilni 3—6 lati mehneši). Laukstrahdneeku alga (naudā un naturalijās šopā) ir tit neeziga un nepeeteekošcha, ka Keetumu Ukraines lauku proletariats un pusproletariats dšihwo šchaušmigā nabadšibā. Pee wisa ta wehl jāpeešihmē, ka algas naturaliju weids dod muišneekēm un bagateem semneekēm eespehju pahtraut us strahdneeku plezeem peeaugošhās agrarās krišes šefas (neskatotees us to, ka tirgus zenas us produktēm, peemehtram, šabibu, krihtas, laukstrahdneeks šanem to pašu daudzumu; tapehž alga naturalijās ir isdewiga preešch šaimneeka, bet neišdewiga preešch strahdneeka; naturaliju šlittums wehl tas, ka pee ismaksas šaimneeks weenmehr zenschas nodot strahdneekām nederigatos produktus). Naw arī jāašmiršt, ka jemes šuhritis preešch kartupeleem

(kartupeli Keetumu Ukrainē un wišā Polijā ir waj gandrīh weenigā lauffstrahdneeku bariba) un ganiba preekšč gowš dara lauffstrahdneeku atfarigu no muišchneekem un ſainneekem. Par maſato pretoſchanos muiſchneekš war padſiht ſtrahdneeku, neiſmaſſat neween algu, bet ari atnemt ſemes ſuhriti un tahdā ſahriā nolemj bada nahwei ſtrahdneeku ar wiſa gimeni.

Deenaš ſtrahdneeki ſaem wehl maſatu algu. Karſtaſā darba laiſā deenaš alga ſwahriſtaš, atfarigi no ſtrahdneeka ſpehta un anguma, zaurmehra 0,70—1,20 ſloti deenā (apmehram, 40—90 ſantimu). Leelaš wairumš deenaš ſtrahdneeku (plaujaš laiſā, pee ſakau nowahſchanaš u. t. t.) ir ſeewetes un pušaudſchi, ſuri ſaem ari wiſſemaſo algu. Plaujaš laiſā teef wehl praktiſetš wezu wezaiš algaš iſmaſtaš panehmeenš — ſtrahdā par „labibaš kuhli“, „ſeena gabalimu“ u. t. t. (ziteem wahrdeem ſakot, pehž ſinama nowahſta „labibaš kuhli“, „ſeena gubu“ ſtaita ſtrahdneekam peenahtaš neekš, ſā nu ſurā apgabala paraſtš). Žit leela ir ſcho deenaš ſtrahdneeku alga, rakſturo taš, ſa pa leelakai dawai labibaš plahweji dabū 12—14-to kuhli, bet nereti ari titai 16-to. Saſarā ar pahrdſihwojamo lauffainneeziibaš kriji un krihoſchām labibaš zenam, ſchahdš ſtrahdneeku atalgojumš preekšč muiſchneekem un ſainneekem ir loti ijdewigš. Polijā wiſpahri un Keetumu Ukrainē ſewiſchki loti plaſchoš apmehroš teef peeleetotaš klauſchaš. Par maſu ſemes, plawu ſtrehmeliti, ganibam, malku u. t. t. ſihš un maſſemneekš ſpeeſti noſtrahdat ſinamu daudſumu deenu muiſchāš waj ſainneeka tihrumā un, protamš, ar ſawu maiſi. Klauſchu ſiſtema ſewiſchki iſplatita kaſepž, ſa truhzigai ſemneeziibai truhſt ganibu un plawu, kaš atrodaš waj weeniği bagato ſainneeku un muiſchneeku rotāš. Schiſ apſtahlliš tad ari ſekmē lauffſtrahdneeku un truhzigāš ſemneeziibaš wiſleelato iſſuhſchānu no muiſchneeku un bagato ſemneeku puſeš.

Par laukstrahdneeku dšihwofleem nenahkas ne runat. Barakas un deenas strahdneeki dšihwo buhdās un barakās, bet karstatā darba laikā, kad leels strahdneeku eepuhdums no apfahrtejam šahdšam, muišhu strahdneeki mitinās rijās, šķuhnos un nereti šem klajas debesīs. Muišhneeku, ušraugu un šainneeku išturesčanās pret strahdneekem atgahdina dšimtbuhšchanas laikus.

Tahdi ir Reetumu Ukraines laukstrahdneeku darba un dšihwes apstahkki. Ja šalih dšinam tos ar Latvijas laukstrahdneeku darba un dšihwes apstahkkeem, tad starpiba naw leela.

Laukstrahdneeku streiks Reetumu Ukrainē

Rezeeschamee dšihwes un darba apstahkki iššauz anu nemeeru laukstrahdneekos un truhzigā šemneezibā. Ar katru gadu peeaugošās šķķiru preteschības, šašhisma un nazionalee špaidi wehl jo wairaf šemē laukstrahdneeku nemeeru, kas išlaushas uš ahru leelu streiku wiknu weidā, kuros peedalas plaschas proletariata, pušproletariata un šihšemneezibas masas.

Tahdas masu zihnas, tahdas noteet pehdejos divos gados Reetumu Ukrainē, Polijā šem naw redsetas. Pehdejais laukstrahdneeku streiks Polijā, kuram leelā mehrā bij stichišks raksturs, ižehlās 1920. gadā (galwenām šahrtam Podolijā) un aishraha masleet wairaf kā 100 tuhtstojhus. Domehr šchim streikam bij wehl gadijuma raksturs. Tikai 1928. g. rudeni¹ laukstrahdneeku kustībā šahkas jauns pošms. Bet 1928. g. rudens streiki, neraugotees uš šawu warenibu, uškatami tikai kā plaschas zihnas šahkums. No 1928. gada augušta lihds 1929. g. šahkumam laukstrahdneeku un mešha strahdneeku streiku kustiba apnem 6—7 aprinkus, ar 30 šahdšam. 1929. gada kustības wikni tahku aij šewis atstahjeepreek-

šhejā gada kustu, bet 1928. g. streika no-
sīme ir jo leelā tapehž, tā tas bij pirmais
solis, kas parādīja lauku proletariāta
un sēmneezības triehzi gālai dālai, kā ja
zihnas par šavām teešibām un šavā strah-
wokta uš labošānu.

1929. g. laukstrahdneeku streiku wilmis šahka zeltees
maiā Kawstas aprinkē, tur 1928. g. rudenē notika aši
nainas šadursnes. Šau sehjas, wehlat plaujas laikā šah-
kas laukstrahdneeku streiks, kas apnem pamāšam ari zitus
aprinkus un šasneeds jau neredseti plaschus apmehrus la-
bibas plaujas laikā. Tani pat laikā streiku kustiba pee-
aug ari starp mešča un zeku strahdneekem. Šahkot no
maiā lihds septembrim streiku wilmis ašker 18. aprinkus.

Ja 1928. g. streiku kustiba norišinajās galwenām tahr-
tam Zwomas apfahrnē, tad 1929. g. streika wilmis jau
ašker attahlakos aprinkus. Tikai pehž dāšchām, nepilni-
gām šinām, streitajoscho laukstrahdneeku škaitš šneedses
pahri 30 tuhsšoscheem un aškehris 130—150 šahdschās.

Šatamošchānās uš streiku šahčas jau šeemā. Šalaujo-
tees uš 1928. g. peedihwojumeem, tika išstrahdats parauga
kolektiwais lihgums preeksch katras laukstrahdneeku kate-
gorijas atšewiški. Tani pat reišē šahčas agitazijas un
propagandas šampāna (legalā un ilegalā prešē). Beš
laikrašteem tika išlaišti dāšchāda weida uššankumi. Streika
organišazijas preekschdarbus nahžās weilt ar leelām puh-
lem, jo ari šeetumu Ukrainē laukstrahdneeku arodbeedribu
naw. 1928. g. šeetumu Ukraines laukstrahdneeku arod-
beedribas peenehma kreišo platformu un aktiwi zihnijās
par laukstrahdneeku prasibām streika laikā, šapehž tās
1928. g. dezembrē ar polu šozialšaschistu starpneezibu tika
likwidetas.

Laukstrahdneeku streiku nahžās šagatamot beš arodbee-
dribu palihdsības, kas leelā mehrā apgruhšināja organiša-
zijas darbu. Šapehž, tur ween bij ešpaids komunistu or-
ganišazijām, wšur tika raditas inišiatoru grupas uo afli-

waseem laufstrahdneekem un truhzigajem semneekem, tas sem partijas wadibas weiza streika preekschdarbus, ja-
fanza sapulzes u. t. t. Schi pat metode tika peeleeetota ari
streika laika. Ar streika kustiba eewilfto strahdneeku un
semneeku palihdsjibu tika raditas tahdas pat inziatoru gru-
pas jaunos rajonos un aprintos, turus pehz tam pah-
nehma streika wilnis. Dabigi, ta pehz eespehjas plashos
apnehros tika ismantotas wijas legalas un puslegalas
agitazijas un propagandas eespehjas (strahdneeku preeksch-
stahwju mitini, sapulzes un masu revoluzionaro organia-
ziju konferenzes u. t. t.). Schis eespehjas tomehr bij pah-
raf aprobejchotas, tas atfauzas us paschu streika kustibu un
tas wadibu.

Nà tika organisets laufstrahdneeku streiks

Salihdsinot ar 1928. gadu, 1929. gada streika atsih-
mejama rasturiga parahdiba. Schoreis streiku zihna nee-
robeschojas ar muischam un mescha darbeem, bet pahrswee-
schas ari us bagato semneeku jaimneeziham un tahda tahrtà
eeranij sewi wisappeesstalos lauku proletariata slahaus.

Laufstrahdneeku streika peedalas wijas laufstrahdneeku
kategorijas: gada, jesonas, wasaras, mehnescha un dee-
nas strahdneeki. Wi sur streika inziatiwe (ee-
rosinajums) peeder jesonas strahdneekem
(semneezihas truhzigakai datai, tas wee-
glak peeejama agitazijai un kas stahw tah-
lak nomuischneeku un saimneeku „redjigàs
azs“). Wehl meena rasturiga parahdiba. 1929. g. lauf-
strahdneeku streika daudj wairatishdsi-
nas plaisa starp ukrainu un potu lauf-
strahdneekem, nekà tas bij 1928. gadà. Wi
ni zihnas weeuàs rindàs, palihdsj weenus
otram un kategoriski atfakas pildit streik-
lauschu weetu (peem., Brodos), neskatoees

uſto, ka wiņus uſto ſpeeſch muiſchneeki, polizija un baſniſzlungi (katolu tſendji). Beidsot, jaatſihmē un jauffwer loti attiwa ſtrahdneeku un jaunatnes peedalifchanaš laufſtrahdneeku ſtreitâ. **Seeweetes gahja pirmâs demonſtrantu rindâs, tahwâs ar ſtreiklauſcheem un poliziju;** ſeeweetes paraſti tifa iſwehletâs ſtreiku komitejâs; ſtarp ſeeweetem bij daudſareſteto. Jaunatne peedereja peeattiwateem ſtreika zihnitajeem. Pateizotees jaunatnes un ſeeweefchu aktiwitatei un apſinibai, ſtreiki daudſâs weetâs beidsâs ar laufſtrahdneeku uſwaru.

Lauſſtrahdneeku ſtreika praſibas

1929. gada laufſtrahdneeku ſtreikam Reetumu Ukrainē bij teeſchs uſbrukuma raksturs. Praſibas, kas tifa iſwirjitas ſtreitâ, balstijâs, galwenâm tahrtam, uſ kolektiwâ lihguma praſibam, weetam attahlinadamâs no tam atkaribâ no weetejeem apſtahtleem. Wiſpirmâs praſibas tifa atteezinatas uſ algâs paugſtinaſchānu (tâ nau-dâ, tâ naturalajâs): 8-to „labibas kuhli“ 13. un 16. weetâ u. t. t., 8-stundu darba deenu, ſtrahdneeku komitejâs atſihſchānu no darba deweja puſeš, ſtrahdneeku atlaiſchānu no darba tikai tad, ja ſtrahdneekš to pats wehlaš, ſozialo apdroſchinaſchānu ſlēmibas, nelaimes un wezuma gadijumā uſ ſaimneeka rehliņa, algâs iſmakſa ſtreika gadījumos u. t. t.

Atſihmeſim daſchu aprinku ſtreikotaju praſibas: Ar-menezas aprinki — labibas plahwejeem 3 ſlotuš deenâ (1,50 ſlotu weetâ), ſeena plahwejeem 6 ſloti (3,50), meh-

nescha strahdneekem. — 12 pudi rudju (bij 8 pudi); Sboromas aprinki — deenas strahdneekem par saplantu labibas gubu 4 slotus, seena plahwejeem — 5 slotus, wasaras strahdneekem 66 pudi labibas, ganit 2 gowis, 5 wejunus malkas, $\frac{1}{2}$ puhweetas semes un 16 slotus mehnesi naudâ; gada strahdneekam — 102 pudi labibas, 18 wejunu malkas, 2 gowin ganibu, 1 puhweetu semes un 16 slotus mehnesi naudâ; Schidagorofkas aprinki — deenas strahdneekem 6 slotus (malkaja 1,70), jeb 8-to labibas kuhli 16-tâ weetâ. Wisur tika isbih dita prasiba pehz 8-stundu darba deenas.

Dâ noriteja laukstrahdneeku streiks

Laukstrahdneeku streiku wadija kopejâs streikotaju sapulzês iswehletâs streiku komitejas. Komitejâs peedalijs preekshtahwi no wisam streikojoscho strahdneeku kategorijam un jahdscham, kuru sikhsemneeki un truhzigâ semneziba nehma dalibu streitâ. Streiku komitejas eefneedsa prasibas, weda farunas ar muischneekem un wispahrid wadija wisu streika kustibu. Behz komitejam jeb aktiwakomitejas lozeklu aresta, kas notika loti beeschi, arestetâs komitejas weetâ tika iswehleta jauna. Dâschâs weetâs jau paschâ schumâ tika iswehleta papildus komiteja, kas lihds pirmâs komitejas aresta deenai tika tureta noslehpumibâ. Nereti bes atklasti darbojoschâs komitejas strahdaja ari ilegala streiku komiteja, lai tahdâ zelâ polizeijskâ terora apstahklos buhtu nodroschinata streika wadiba. Atsijhmejami gadijumi, kad streikotaju prasibas eefneedsa newis komitejas, bet spezieli iswehletas delegazijas, kuru arests bij nenowehtschams. Tas tika darits, lai usglabatu komiteju preeksch streika kustibas wadibas.

1929. g. laukstrahdneeku streiks bij ilgtofsch un tika iswests ar neredsetu sparâ. Nemot wehrâ 1928. g. streiku, kas preeksch muischneekem bij pawisam negaidits, pehdejee us 1929. g. streiku jagatawojâs loti ruhpiigi un

israhdiija streikani loti sihwu pretestibu. Daschos gadijumos streiks ilga 6 un wairak nedeku, nestatotees uj polizejisko teroru, muišchneeku spaideem, sozialsaschistu mehginajumu pahruemt streika wadibu sawās rokās un to likwidet (isbeigt). Tahdu sashistu teroru Keetumu Ukraine sen nebij redsejusi. Muišchas tifa pahwehrstas par karaspehka nometnem, sashdšchas bij pilnas polizistu un karaspehka nodalam (tas notika pirms 1. augusta), kas nereti peeleetoja ari eerotschus. Wisos aprinkos notika masu aresti, pee lam beeschji ween tifa arestetas lihdsj pehdejani lozeta lam streiku komitejas. Tanî pat laikâ muišchneeki peeleetoja wisus wînu rihzibâ atrodoschos lihdsjeklus: atnehma strahdneekem dšihwollus, dšina no ganibam truhzigās semneezibas lopus, plašchos apmehros peeleetoja streiklauschus, weetam pat likvideja muišchu šainneezibas. Muišchneeki un sashististkās diktaturas organi peelika wîjus spehkus, lai saskalditu streikojoscho laukstrahdneeku armiju un peespeestu isbeigt streiku.

Razionalās un sozialsaschistu partijas darija wišu, lai discreditetu (nopeltu, nomelnotu) streika kustibu waj pahruemtu tās wadibu sawās rokās un tahdâ zetâ isbeigtu streiku un nodotu streikojoschos laukstrahdneekus. Bet eena aidneekam nebij kaut zik eewehrojammunpanahkumu. Tilai atšewiškōs gadijumos muišchneekem isdewās šalaust streiku.

Laukstrahdneeku streika isnahkums

Pa leelakai dalai streiki isbeidsjās ar pilnigu waj wismas dateju strahdneeku usšawaru. Šewiškū eewehribu pelna streiks Bobrezas apriņki, kur dandjās muišchās isdewās eelarot 8-stundu darba deenu. Pirmo reks laukstrahdneekem Keetumu Ukrainē isdewās guht 8-stundu darba deenu. Streiks apgahja wisus apgalwojumus par 8-stundu darba deenas neeefpehjamibu uj laukeem.

Tomehr laubstrahdneeku streiks parahdija ari daschu streikojoscho strahdneeku grupu nepastahwibu. Scheit wispirms minami mescha strahdneeki — koku wedeji (sirdsineeki), kas pa leelakai dakai werwejas no widejas semneezibas slahneem. Nereti schee elementi tuhlin pehz pirmas muischneeku peefahpschanas mehginaja streifu isbeigt un ussahkt darbu. Tahlak, neskatotees us neredsetu polu un ukraineeschu laufstrahdneeku weenprahtibu, weetam muischneekem isdewas radit nazionalus noftanojumus, kas kaiteja wispahrejäm streika interesem. Beemehram, gada strahdneeku leelais wairums Keetumu Ukrainē ir poli, bet jesonas (wasaras, mehnescha, deenas) strahdneeki-ukraineeschi. Nemot wehrā wehl to, ka gada strahdneeki wairak attarigi no muischneekem, un ismantojot nazionalas nefastanas, muischneeki nereti panahza to, ka gada strahdneeki pehz daschu nedelu streika atgreesās pee darba, kaut gan prasibas bija ispiditas tikai daleji, pirmām kabrtam, kas atteezas us gada strahdneekem. Tahdi gadijumi nahza preekschā samehrā reti, bet newar teikt, ka wiini nebuhtu bijuschi. Tas runā par to, ka stary laufstrahdneekem wehl truhstt proletaristas solidaritates.

Zihna ar streiklauscheem

Sewischtu eewehrību pelna zihna ar streiklauscheem. Muischneeki un meschu ruhpnneeki zentās werwet streiklauschus tuwejas sahdschās. Schai darbā wineem palihdseja bagatā semneeziba un daschadu tizibu garidsneezi- ba, kaut gan bes sewischkeem panahkumeem. Gespaidot streiklauschus bij koti gruhti, jo tee nahza no tahleenes un bes tam wiini us to stingrako tika apfargati no muischu administrazijas un polizijas. Streikotaji peeleeetoja wisdaschadafos panehmeenus, lai eespaidotu streiklauschus. Sarihkoja laukos, kur strahdaja streiklauschi, demonstrazijas, kur ween tas bij eespehjams, notureja mitinaus un

zentās streiklauscheem isskaidrot wīnu nodewigo lomu. Ja tas neisdewās, mehginaja eespaidot katru streiklausī atsewischki. Ja streiklauschi werwejās no tuwejam sahdšam, tad us tureeni tika suhtili delegati, kas noskaidroja streikotaju prasības un losungus. Šchis darbs bij loti šelmigs. Pateizotees agitacijai, nereti streiklauschi wisi kaweens pahtrauza darbu un peemeenojās streikotajem waj ari atgreesās atpakaļ us sawu sahdšchu, kur tika beeschchi ween aresteti.

Protams, ne wifur un ne weenmehr, pateizotees polizejistikam rešchimam, bij eespehjamš streiklauschus eespaidot. Tapehž nereti streiklauschus streikotaji gluschi weentahrschi isdenaja ar nuhjam...

Zihnā ar streiklauscheem notika dauds un daschadas šadursmes ar poliziju. Wišs tas noskaidroja strahdneeku masu apīnu. Streiklauschu aistahweschana no polizijas un šaschistu puses, masu — pirmām kahrtam streiku komiteju — aresti, streikotaju peekauschana un ašinaina isreškinaschanās — wišs tas bij spilgts peemehrs tam, ka starp muišneekem un bagato semneezibu, ruhneekem kapitalistēm un šaschistisko diktaturu pastahw wisleelakā šaistiba. To tagad nowebroja plasčas laukstrahdneeku un semneeku masas. No laukstrahdneeku streiku peemehreem winaš skaidri redseja, ka zihnitees ar muišneekem un bagato semneezibu nosihmē to paschu, ko nosihmē zihnitees ar šaschistisko diktaturu.

Laukstrahdneeku zihnai bij ari politiska nokrahša

Laukstrahdneeku ekonomiskai jeb šaimneeziskai zihnai, patš par sevi šaprotams, peemita ari politiska nokrahša. Ziteem wahrdeem šakot, laukstrahdneeku šaimneeziskā zihna tani pat laikā bij ari politiska zihna.

Jau pirmā laukstrahdneeku streika deena bij pildita ar politisko saturu. Zihna pret poliziju, streika komitejas aistahwešana, prasiba atswabinat arestetos, zihna pret faschistisko teroru wispahri eenehna redsamu weetu laukstrahdneeku streika kustiba. Arween stiprak un stiprak, kaut ari ne wisur, sahka atslanet rewoluzionari losungi par sozialo un nazionalo (Reetumu Ukraines okupeta no Polijas, tapat ka Latgale no Latvijas burshuasijas) atbrihwoschanu, par semi bes ispiritshanas massas, par strahdneeku un semneeku solidaritati, pret faschistisko diktaturu, okupaziju un teroru, par strahdneeku semneeku waldibu, par apspeesto tautu paschnoteikshanas teesibam, rewoluzionaru Reetumu Ukraines atdalishanu no Polijas un peeweenoschanu Ukraines Sozialistiskai Padomju Republikai, pret imperialistisko karu, par Ukraines Sozialistisko Padomju Republikas un Sozialistiskās Padomju Republiku Sameenibas aissardsjibu no imperialistu usbrukumeem! Ar scheem losungeem tika sarikloti masu mitini un sapulzes, ar scheem losungeem demonstreja tuhstoschi streikotaju — laukstrahdneeki un truhzigeem semneeki, ar farkaneem zihnas karogeeem rokās. Schee losungi atrada atbalsti ari plashās semneezibas majās.

Laukstrahdneeku paschapbrunoschanās

Sakarā ar zihnu pret streiklauscheem un faschistisko teroru weetām sahka isweidotees laukstrahdneeku paschapbrunoschanās — gan piketu, gan apbrukotu fargu (lai nejauschi neusbruktu polizija) weidā, kas apfargaja mitinus un demonstrazijas un padsina streiklauschus.

Laukstrahdneeku pašapbrunošanas veihl nebij peeteošchi organijeta, bet tee jau bij pirmee pašapbrunošanas elementi, kas nahšoščas šķirnu zihnas jadurimes isveidošees par bruaktu laukstrahdneeku kulaku.

Ruhpneezibas proletariats un laukstrahdneeku streiks

Ruhpneezibas proletariats neisturejas weenafojigi laukstrahdneeku streika laika. Mehš šhe nerunasim par to, ka streika milnis pahrnehma ari tās strahdneeku kategorijas, peemehram, kegeļu zeplu strahdneekus, kas zeeschi saistitas ar lauteem. Lauku ruhpnizās streiks bij sewišchi sparigs un israhdija augstu strahdneeku attivitati.

Bet laukstrahdneeku streitam leeli wehribu peegreesa ari pilsehtu proletariats. Zvornā un Beremischā tita organijetas sewišchas solidaritates komitejas no treišo arodneeku, revoluzionaro strahdneeku organijazijam un atsewišķu fabriku preeststahweem. Šehis komitejas sarihloja mitinaus un konferenzes, turās tita isteikta strahdneeku solidaritate streikotajeem, islaida uisaukumus, wahza lihdielkus, uistahdija tos paškus politiskos losungus, tā lauku proletariats un nabadjigā semneeziba.

Pilsehtu strahdneeku solidaritate leelā mehrā stiprinaja un pazilaja laukstrahdneeku gara stahwokli.

Tahda ihšos wahrdos bij laukstrahdneeku streika gaita. Nimaniodami pagahjuščā gada streika peeredsi, Keetumu Ukraines laukstrahdneeki gatawojas uisahht streiku, ari šhogad weihl jo plaschatos apmehros, nekā 1929. gada streiks.

Do no wisa tā war mahzitees Latwijas laukstrahdneeki

Behdejos gados laukstrahdneeku streiki or panahkumeem ir notifikuschi ne weenā ween walsti. Mehš ar nodomu sihtat pakawejamees titai pee Keetumu Ukraines lauk-

10

strahdneeku streika tapēž, lai parahditu, ka ari šašhi-
stijā terora apstahklos eespehjamš ar sekmem isvest lauk-
strahdneeku streiku.

Latwijas laukstrahdneeki daudsejadā sinā atrodas isde-
wigakos apstahklos. Latwijas laukstrahdneekem ir šatvas
revoluzionarās tradizijas, 1905. un 1917. gadu lauk-
strahdneeku streiku peeredse. Tapēž laukstrahd-
neeku streiks Latwijā warguht daudš laba-
kus panahkumus, nekā Reetumu Ukrainē.

Latwijas laukstrahdneeki! Gatawojatees uš zihnu!

**Wahzifimees no ukraineescheem, kā šagatawot un is-
west laukstrahdneeku streiku!**

Zai dšihwo laukstrahdneeku streiks Latwijā!

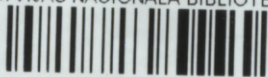

1. Die ...
 2. Die ...
 3. Die ...
 4. Die ...
 5. Die ...
 6. Die ...
 7. Die ...
 8. Die ...
 9. Die ...
 10. Die ...

...
 ...
 ...

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309037379

Makfa 10 fant.